

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра хімії середовища та хімічної освіти

СИЛАБУС

Виробнича практика

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Хімія)»

Спеціальність **014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
хімії середовища та хімічної освіти
Протокол №2 від 4 вересня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва практики	Виробнича практика
Викладач (-і)	к.х.н., доц. Мідак Лілія Ярославівна к.ф.-м.н. доц. Кузишин Ольга Василівна
Е-mail викладача	liliia.midak@cnu.edu.ua olha.kuzyshyn@cnu.edu.ua
Формат практики	Очний
Обсяг практики	9 кредитів ЄКТС, 270 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Відповідно до планів-графіків контролю самостійної роботи викладачами кафедри хімії середовища та хімічної освіти
2. Анотація	
<p>Виробнича (педагогічна) практика є невід’ємним компонентом та завершальним етапом професійно-педагогічної підготовки бакалавра. Вона проводиться в умовах максимально наближених до реальних умов майбутньої професійної діяльності.</p> <p>Виробнича (педагогічна) практика в закладах загальної середньої освіти є складовою частиною наскрізної програми практичної підготовки висококваліфікованих фахівців освітньо-професійної програми «Середня освіта (Хімія)» першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) спеціалізації 014.06 Хімія галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Особливістю виробничої (педагогічної) практики в закладах загальної середньої та фахової передвищої освіти, закладах позашкільної освіти є те, що саме у її процесі відбувається найбільш інтенсивне ознайомлення з усіма аспектами майбутньої роботи, проявляється критичне та осмислене ставлення до дисциплін, що вивчаються, включаються механізми педагогічної рефлексії, формуються основи професійної самооцінки.</p> <p>Програма враховує практичні побажання стейкхолдерів (директорів, вчителів-методистів), висловлені під час методичних нарад, на яких аналізуються і оцінюються результати виробничої (педагогічної) практики студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Хімія)» першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) спеціалізації 014.06 Хімія галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Вона враховує знання, отримані студентами з курсів «Психологія», «Педагогіка», «Шкільний курс природознавства (географія)», «Шкільний курс природознавства (біологія)», «Шкільний курс природознавства (астрономія)», «Концепції сучасного природознавства», «Техніка шкільного демонстраційного експерименту», «Шкільний курс хімії та екології», «Основи науково-педагогічних досліджень» «Позакласна робота з хімії, екології та природознавства», «Методика розв’язування задач», «Сучасні освітні технології в хімії, екології та природознавстві», «Методична діяльність учителя хімії, екології та природознавства», а також знання здобуті під час навчальної практики в закладах освіти. Під час практики виробляються навички педагогічної праці, удосконалюються сформовані елементарні методичні уміння.</p>	
3. Мета та завдання практики	
<p><i>Мета:</i> знайомство з конкретними умовами сучасної професійної педагогічної діяльності у закладах загальної середньої освіти, закладах позашкільної освіти; закріплення отриманих теоретичних знань із загально-професійних і спеціальних дисциплін; особиста апробація отриманих теоретичних знань щодо методики педагогічної діяльності під час самостійно проведених уроків у 7-9 класах; оволодіння необхідними методами, навичками та вміннями педагогічної діяльності; проведення виховних заходів з учнями у закладах загальної середньої освіти; отримання студентом необхідних практичних навичок та особистого досвіду з метою зростання у майбутньому до справжнього дипломованого професіонала; формування у</p>	

студентів готовності до роботи вчителем хімії, екології та природознавства, завідувача кабінетом та класного керівника у закладах загальної середньої освіти, оволодіння професійними вміннями і навичками організації освітнього процесу з екології та природознавства.

Завдання виробничої (педагогічної) практики:

навчальні:

- забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних та виховних завдань;
- аналізувати з наукової точки зору соціально-економічні, соціально-педагогічні та соціально-психологічні проблеми та процеси, використовувати отримані результати у різних видах професійної діяльності;
- розвивати в практикантів вміння проводити уроки, заняття з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;
- формувати у студентів психологічну готовність до роботи у закладах загальної середньої освіти;

наукові:

- поглиблювати теоретичні знання студентів з фахових дисциплін і на основі індивідуальних завдань вивчення передового педагогічного досвіду вчителів, викладачів; виробити творчий підхід до педагогічної діяльності;
- формувати вміння проводити науково-дослідницьку роботу;
- формування вміння вести педагогічні дослідження;

виховні:

- виховувати у студентів повагу і шанобливе ставлення до фаху педагога;
- формувати в майбутніх учителів педагогічні вміння і навички, що сприяють розвитку професійних якостей учителя, потреби в педагогічній самоосвіті;
- розвивати в практикантів вміння здійснювати виховну роботу;
- знайомство з роботою класного керівника, організацією та проведенням виховної роботи в закріпленому класі;
- вивчення здобувачів освіти через психолого-педагогічну характеристику, оволодіння методиками вивчення здобувачів освіти;
- набуття необхідного комплексу комунікативних навичок спілкування та вмінь встановлювати психологічний контакт з класом;
- сприяти становленню особистості студента-практиканта;
- оволодіти формами і методами виховання здобувачів освіти під час уроків і в позакласній роботі, вміти відслідковувати динаміку особистісного розвитку дитини;
- сприяти становленню особистості студента-практиканта;

професійні:

- ознайомлення зі структурою й особливостями функціонування закладів загальної середньої освіти, їх матеріально-технічним забезпеченням; ознайомлення з педагогічним досвідом учителів хімії, екології та природознавства;
- вивчати документацію: план роботи закладу загальної середньої освіти, особові справи здобувачів освіти, щоденники, класні журнали, календарне планування вчителів хімії, екології та природознавства;
- вивчення та закріплення методик навчання, а також ознайомлення з педагогічним досвідом вчителів-методистів;
- складати плани-конспекти занять, сценарії позакласних заходів з хімії, екології та природознавства, виховних заходів;
- проводити уроки з хімії, екології та природознавства, позакласний захід з предмету з використанням засвоєних педагогічних методів і прийомів педагогічної діяльності;
- правильно визначати: типи уроків, їхню організаційну структуру залежно від мети, змісту,

вікових особливостей здобувачів освіти і конкретних умов проведення уроків; організаційні форми, методи й засоби проведення уроків, занять у відповідності з дидактичними принципами навчання, враховуючи вікові, психологічні особливості здобувачів освіти й конкретні умови навчання; навчальну, виховну, розвивальну мету уроку та в позакласних виховних заходах, а також організаційні форми й методи їх проведення;

- формувати вміння і навички використовувати хімічний експеримент як засіб навчання;
- вміти аналізувати заняття та позакласну роботу з хімії, екології та природознавства;
- раціонально добирати, а в разі необхідності виготовляти дидактичний матеріал до занять, наочність до уроків, занять відповідно до їх пізнавальної мети;
- своєчасно й уміло застосовувати ТЗН, і засоби мультимедіа для проведення уроків (занять) з хімії, екології та природознавства, в позакласній роботі;
- вміти використовувати цифрові технології в освітньому процесі;
- здійснювати психолого-педагогічний аналіз уроків, занять і позакласних заходів зі спеціальності;
- на основі знань педагогічної, психологічної наук, методики навчання хімії, екології та природознавства аналізувати педагогічний досвід вчителів ЗЗСО;
- проводити психолого-педагогічні спостереження за здобувачами освіти, виявляти їхні вікові та індивідуальні особливості, рівень розвитку, рівень вихованості;
- складати психолого-педагогічну характеристику на здобувача освіти;
- підготувати виховний захід;
- складати індивідуальний план студента-практиканта за тижнями на весь період практики (студент складає і узгоджує з груповим керівником індивідуальний план роботи на період практики до кінця першого тижня) та вести щоденник, в якому фіксувати результати спостереження уроків (занять) вчителів (викладачів), студентів-практикантів, класних керівників, результати власної діяльності;
- аналіз і оцінка результатів своєї педагогічної діяльності; розвиток педагогічного мислення, любові до майбутньої професії, поліпшення своїх педагогічних здібностей; конкретизація, вдосконалення і розвиток необхідних професійних якостей вчителя.

4. Програмні компетентності та результати практики

Програмні компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, у процесі виявлення та оцінки педагогічних проблеми, вироблення рішень щодо їх усунення.

ЗК2. Здатність до самостійного вивчення нових методів і форм роботи та використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності, здійснення моніторингу власної педагогічної діяльності, підвищення професійної майстерності.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, до самостійного вивчення нових методів дослідження, до зміни наукового та науково- педагогічного профілю професійної діяльності, провадження дослідницької та інноваційної діяльності, здатність творчо підходити до розв'язання освітніх та наукових проблем; генерувати нові ідеї (креативність) для розв'язання професійно-педагогічних проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК6. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово. Включає комунікаційні навички, включно із здатністю спілкуватися у сфері професійної діяльності.

ЗК7. Здатність до використання іноземних мов у професійній діяльності передусім в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних інших ситуаціях знання іноземної мови.

ЗК8. Здатність відповідальності за розвиток професійного знання і практик, роботи в команді, оцінки стратегічного розвитку команди, володіння навичками міжособистісної

взаємодії при вирішенні професійних завдань

ЗК9. Здатність до прийняття обґрунтованих рішень та відповідального ставлення до своїх обов'язків, використання теоретичних знань, формування лідерських якостей.

ЗК10. Здатність адаптуватися до динамічного сьогодення та майбутнього, діяти в новій ситуації, готовність застосовувати набутий досвід для збереження власного здоров'я та здоров'я інших.

ЗК11. Готовність до самостійного навчання і самовдосконалення упродовж життя.

ЗК12. Здатність застосовувати математичні методи, сучасні цифрові технології та пристрої для розв'язання хімічних та екологічних проблем, створювати інформаційні продукти та застосовувати їх у шкільній практиці.

ЗК14. Здатність реалізовувати стратегію сталого розвитку щодо екологізації суспільної свідомості та економіки з метою збалансованого соціально- економічного та екологічного розвитку суспільства.

Фахові компетентності спеціальності

ФК1. Здатність оперувати сучасною термінологією, науковими поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями хімії, екології та природознавства.

ФК2. Здатність аналізувати хімічні об'єкти та феномени як природного походження, так і технологічні, з погляду фундаментальних фізико-хімічних принципів і знань, а також на основі відповідних фізико-хімічних та математичних методів.

ФК3. Здатність характеризувати досягнення хімії, екології та природознавства, виявляти їх роль у житті суспільства для забезпечення сталості розвитку біологічних систем.

ФК4. Уміння застосовувати сучасні методи хімічних, фізичних, біологічних та екологічних досліджень для обґрунтування цілісності та єдності природи, використовувати та інтерпретувати результати досліджень.

ФК6. Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів закладів загальної середньої освіти ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство».

ФК7. Уміння здійснювати добір методів і засобів навчання хімії, екології та природознавства, спрямованих на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних та вікових особливостей, міжособистісних взаємин школярів у групі та класі, усвідомлення рівних можливостей і тендерних питань, розвитку їх позитивної самооцінки. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами.

ФК8. Здатність здійснювати інтеграцію змісту, форм і методів навчання хімії, екології та природознавства для формування в учнів наукової картини світу.

ФК9. Здатність до комплексного планування, організації та здійснення процесу навчання, підготовки аналітичної звітної документації.

ФК10. Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з хімії, екології та природознавства, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу на основі вивчення психолого-педагогічних особливостей формування в учнів ключових та предметних компетентностей.

ФК11. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційно-цифрові, та створювати нові електронні ресурси для забезпечення високої якості навчально-виховного процесу.

ФК12. Здатність безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу, організації безпечного освітнього середовища та безпечного проведення навчально-дослідницької діяльності з хімії, екології та природознавства в лабораторних та природних умовах; аналізу та інтерпретації експериментальних даних.

Програмні результати навчання

ПРН3. Ставити мету конкретної методичної або навчально-пізнавальної діяльності (дії) при підготовці і проведенні уроків, виховних заходів з хімії, екології та природознавства.

ПРН4. Використовувати математичні методи, створювати математичні моделі природних явищ і процесів; організовувати пошук методів за зразком або алгоритмом при розв'язанні розрахункових хімічних та екологічних задач.

ПРН5. Застосовувати сучасні освітні технології, доступно транслювати систему наукових знань з природничих наук у площину навчальних предметів хімія, екологія та природознавство, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

ПРН6. Виготовляти нескладні прилади для шкільного демонстраційного експерименту, наочні посібники, готувати презентації до уроків, виховних заходів, проєктів.

ПРН7. Організовувати співпрацю учнів, контролювати й об'єктивно оцінювати їхні навчальні досягнення; підбирати та створювати контрольні теоретичні запитання, вправи, розрахункові задачі, експериментальні досліди; розробляти тести для всіх видів контролю, у тому числі дистанційного;

ПРН8. Аналізувати явища як природного, так і техногенного походження з погляду фундаментальних фізичних законів, принципів і закономірностей хімії, екології та природознавства; описати широке коло природних речовин, їх колообіг, процеси, що відбуваються у Всесвіті, живій і неживій природі; оперувати сучасною термінологією, науковими поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями.

ПРН9. Використовувати фізико-хімічні методи на практиці з аналізу, синтезу хімічних речовин. Уміння виконувати досліди з хімії, екології та природознавства, описувати їх, аналізувати, оцінювати експериментальні результати і вміти їх інтерпретувати.

ПРН10. Володіти інформаційно-комунікативними технологіями та вміти застосовувати їх у навчальному процесі з хімії, екології та природознавства для формування в учнів ключових і предметних компетентностей відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство».

ПРН11. Аналізувати державні нормативні документи для планування і конструювання основних видів навчальної діяльності учнів, створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище.

ПРН12. Бути здатним до самостійної пізнавальної діяльності з прирощенням знань, умінь і навичок у викладанні хімії, екології та природознавства в школі, у пізнанні природничих наук.

ПРН13. Володіти навичками техніки експериментування для перевірки гіпотез, дослідження явищ, демонстрації фізичних і хімічних властивостей речовин, підтвердження й ілюстрації законів, принципів хімії.

ПРН14. Застосовувати знання та розуміння на операційному рівні теоретичної і прикладної хімії та сумісних наук (біохімії, фізики, біології, медицини, екології тощо), щоб розвинути розуміння міждисциплінарних зв'язків курсів природничих і соціально-гуманітарних наук.

ПРН15. Застосовувати базові знання, уміння і навички знань вибіркового дисциплін у викладанні шкільних курсів хімії, екології та природознавства для організації і проведення позашкільних заходів.

ПРН16. Здійснювати самостійну роботу для написання та оформлення рукопису наукової, науково-методичної публікації та бути здатним працювати у групі по виконанню науково-педагогічного дослідження.

ПРН17. Володіти навичками працювати самостійно або в команді, уміти отримати результат в рамках обмеженого часу з урахуванням професійної сумлінності та унеможливлення плагіату. Володіти державною та іноземною мовою, включаючи спеціальну термінологію, для пошуку інформації.

ПРН19. Мати потребу та вміння вчитися упродовж життя і самостійно вдосконалювати здобуті під час навчання професійні компетентності.

5. Організація і зміст практики

Обсяг практики

Вид практики

Загальна кількість годин

Виробнича

270

Ознаки практики

Семестр

Спеціальність

Курс

Нормативний /

		(рік навчання)	вибірковий
VIII	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	4	Нормативна

План проходження практики

Вид роботи	Кількість год.
Настановча конференція передбачає ознайомлення студентів зі змістом, метою та завданнями виробничої (педагогічної) практики. Обговорюється організаційний план роботи: строки, обсяг завдань, форми звітності. Відбувається обговорення можливих труднощів і відповідей на запитання, надаються рекомендації для ефективної роботи, а також акцентується увага на важливості практики для професійного розвитку майбутнього вчителя. Інструктаж з техніки безпеки.	2
Змістовий модуль «Методика навчання хімії, екології та природознавства»	102
Змістовий модуль «Виховна робота»	80
Змістовий модуль «Психологія»	80
Підсумковий етап. Підсумкова конференція. На завершальному етапі виробничої (педагогічної) практики студенти узагальнюють результати своєї діяльності, аналізують виконані завдання та оцінюють досягнення поставлених цілей. Вони готують звітні документи про проходження практики. Проводиться самооцінка й рефлексія набутого досвіду, виявляються сильні та слабкі сторони у професійній підготовці. Студенти отримують рекомендації для подальшого вдосконалення педагогічних навичок.	4
Залік є завершальним етапом виробничої (педагогічної) практики, під час якого підводяться підсумки виконаної роботи та оцінюється рівень професійної підготовки студентів. Студенти презентують результати своєї діяльності у формі захисту звіту, демонструють знання, вміння та навички, набуті під час практики. Оцінюються виконання індивідуальних завдань та рівень ведення документації. Під час заліку студенти отримують зворотний зв'язок, який сприяє формуванню подальших напрямів їхнього професійного розвитку.	2
ЗАГ.:	270

6. Система оцінювання практики

Загальна система оцінювання практики	Оцінка студента з виробничої (педагогічної) практики визначається за 100-бальною шкалою і визначається сумою балів за всі види діяльності. 100-бальна шкала оцінювання виробничої (педагогічної) роботи: національна («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та ECTS (A, B, C, D, E, FX, F):				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	Незадовільно (з можливістю повторного складання)			
1-25	незадовільно				

Загальна кількість балів, яку студент/ка може здобути під час педагогічної виробничої практики – 100 балів (залік).

Система оцінювання навчальних досягнень студентів:

№ з/п	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Максимальна кількість балів
1	Навчальна діяльність (оцінка якості проведення уроку та підготовки конспекту; позакласна робота з хімії, екології та природознавства)	12
2	Виховна робота з класом (оцінка якості проведення виховного заходу та підготовки методичної розробки)	10
3	Психолого-педагогічна характеристика учня/учениці, класу	10
4	Методична діяльність	10
	Оформлення звітної документації (тематичні плани та розгорнуті конспекти уроків з додатками до них)	8
5	Звіт та захист результатів виробничої (педагогічної) практики, участь у підсумковій конференції. Дослідницька діяльність зі спеціальності.	50

Оцінка *залікових уроків* студентів вчителем та методистом під час практики здійснюється згідно таких критеріїв:

Оцінка «відмінно» (10-12 балів) виставляється, якщо студент продемонстрував бездоганне володіння навчальним матеріалом і досягнення мети уроку, виявив уміння самостійно і творчо готуватись до уроку, продумав у найдрібніших деталях хід і структуру уроку, вдало підібрав і використав необхідні для кожного етапу уроку засоби навчання, поряд з навчальними завданнями вдало вирішував завдання з розвитку та виховання учнів, у процесі уроку творчо використовував різні методи навчання та методичні прийоми, активізував увагу учнів за допомогою проблемних ситуацій, вміло керував їхньою увагою, розвивав їхнє мислення, вміння до самостійної роботи, оптимально використав час на різних етапах уроку, правильно оцінював знання та вміння учнів, досяг належної дисципліни на уроці, проявив кмітливість у розв'язанні виховних ситуацій і педагогічний такт.

Оцінка «добре» (7-9 балів): студент продемонстрував достатньо добре володіння навчальним матеріалом, вміє готуватись до уроку, але має окремі недоліки при визначенні детальної структури уроку, підборі оптимальних методів навчання; вміє тримати дисципліну на уроці, але не завжди вдається активізувати усіх учнів на окремих етапах уроку через недостатню творчу діяльність студента-практиканта; студенту вдається досягнути мети в цілому, проте можливі окремі методичні недоліки (неточність у використанні засобів наочності, відсутність коментаря при повідомленні домашнього завдання тощо), які не значно вплинули на хід уроку.

Оцінка «задовільно» (4-6 балів): урок частково досяг запланованої мети; студент допускав багато неточностей під час проведення уроку, не помічав, а отже, і не виправляв помилкові відповіді учнів; переважало монологічне ведення уроку, темп млявий, в учнів не було зацікавленості, а тому на уроці часто низька дисципліна; засоби навчання використовуються недостатньо ефективно; робота з класом деколи перетворюється у роботу з кількома учнями; студент репродукував підручник без достатніх пояснень; досить часто основний зміст уроку викладав за 20-25 хвилин, а потім студент погано орієнтувався в тому, що робити з класом.

Оцінка «незадовільно» (1-3 бали): мета уроку не досягнута; студент

допускав грубі помилки в методиці проведення уроку та в поясненні змісту навчального матеріалу; на уроці незадовільна дисципліна через різні недоліки у роботі студента.

Крім практичного проведення навчальних занять окремо виставляється оцінка за якість написання планів-конспектів та самоаналіз досягнутих результатів. Під час оцінки позакласної роботи враховується різноманітність використаних форм – індивідуальних, групових (гурток), масових (вечори, конференції, шкільні свята, акції, виставки тощо) та систематичність їх проведення. При цьому оцінюється безпосереднє проведення заходу (самостійність і творчість студентів у підготовці заходу, активність учнів, його результативність) та якість оформлення звітної документації (методична розробка заходу, звіти та творчі роботи школярів, фотографії, відеозаписи).

Складовою загальної оцінки є й результативність проведеної виховної роботи. Зокрема, оцінюються усі форми практичної виховної роботи з різних напрямків виховання і розвитку учнів, а також робота з батьками та громадою, якість оформлення звітної документації. Окремо оцінюються результати діяльності з вивчення конкретного учня або класного колективу (психолого-педагогічна характеристика).

Оцінювання методичної роботи передбачає аналіз умінь: складати тематичне та інші види планування; аналізувати уроки, позакласні та виховні заходи своїх товаришів; проводити самоаналіз педагогічної діяльності; уміння обґрунтовувати свою точку зору в дискусіях; виконувати навчально-дослідне завдання, вивчати та узагальнювати педагогічний досвід учителів.

При підсумковому оцінюванні враховуються і добросовісність виконання студентами-практикантами доручень учителів та методистів, участь в оформленні кабінету, виготовленні наочних посібників, дидактичних матеріалів тощо, а також рівень сформованості умінь, якими повинні оволодіти студенти за період виробничої (педагогічної) практики.

Загалом, критерії оцінки діяльності студентів під час педагогічної практики є такі:

Оцінка «відмінно» — А (90–100 балів) виставляється студенту, який поставився до практики сумлінно. Виконав на високому професійно-педагогічному рівні увесь обсяг навчальної, виховної та методичної роботи, передбаченої програмою з виробничої (педагогічної) практики. Виявив самостійність та творчість у виконанні завдань. Уміло аналізував і проектував способи своєї діяльності, обґрунтовуючи їх теоретично, та свідомо вирішував педагогічні завдання. Якісно підготував звітну документацію.

Оцінку «дуже добре» – (80–89 балів) отримує студент, який виявив значний інтерес до педагогічної діяльності. Виконав на належному професійно-педагогічному рівні увесь обсяг навчальної, виховної та методичної роботи, передбачені програмою з педпрактики. Теоретично осмислював свою діяльність, уміло застосовував отримані у вузі знання під час вирішення типових педагогічних завдань. Виявив самостійність та творчість у виконанні дослідницького завдання. Якісно підготував звітну документацію.

Оцінку «добре» – С (70–79 бали) отримує студент, який виявив інтерес до педагогічної діяльності. Виконав на належному професійно-педагогічному рівні увесь обсяг навчальної, виховної та методичної роботи, передбачені програмою з виробничої (педагогічної) практики. Теоретично осмислював свою діяльність, уміло застосовував отримані в Університеті знання під час вирішення типових педагогічних завдань. Якісно підготував звітну документацію.

На оцінку «задовільно» – Д (60–69 бали) студент повинен виявити інтерес до педагогічної діяльності. Виконати на достатньому професійно-педагогічному рівні увесь обсяг навчальної, виховної та методичної роботи, передбаченою

	<p>програмою з педпрактики. Ілюструвати теоретичні положення фактами з шкільної практики. Якісно оформити звітну документацію.</p> <p>Оцінку «достатньо» – Е (50–59 бали) отримує студент, у якого відсутня системність у роботі. Виконано на низькому професійно-педагогічному рівні навчальну, виховну та методичну роботи, передбачені програмою з педпрактики. Допускалися помилки у викладанні фахового навчального предмета, методиці проведення навчальних занять та позакласної роботи. Виконувалась діяльність без достатнього теоретичного усвідомлення, копіюючи вчителя (методиста, студента). Допущені помилки у звітній документації.</p> <p>Оцінку «незадовільно» – F, Fx (1–49 бали) отримує студент, який не набрав необхідної кількості балів або не прозвітувався на виконання певного (будь-якого) виду діяльності, передбаченого завданнями виробничої (педагогічної) практики.</p>
<p>Вимоги до документації практики</p>	<p>Звіт з практики виконують державною мовою.</p> <p>Звіт з практики готують засобами текстового редактора Word і друкують на стандартних аркушах формату А4 (210 x 297 мм) з таким оформленням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - шрифт – <i>Times New Roman</i> (для значимого виділення прикладів, понять тощо допускається використання інших шрифтів); - розмір шрифту -14 pt; - відстань між рядками – 1,5 інтервали (до 30 рядків на сторінці); - верхні і нижні поля – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 10 мм.
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>У триденний термін після закінчення практики студент зобов'язаний подати керівнику практики звітну документацію.</p> <p>Перелік звітної документації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Календарний графік проходження практики студента на період виробничої (педагогічної) практики. 2. Психолого-педагогічний щоденник практики. 3. Звіт про проходження виробничої (педагогічної) практики. 4. Характеристика на студента-практиканта від керівництва ЗЗСО. 5. Конспекти уроків (не менше 4). 6. Конспект позакласного заходу з хімії. 7. Сценарій виховного заходу та його самоаналіз щодо досягнення виховних завдань. 8. Психолого-педагогічна характеристика на клас. 9. Психолого-педагогічна характеристика на здобувача освіти. 10. STEM-проект. 11. Індивідуальне завдання (портфоліо, слайд-шоу, відеопрезентація). 12. Реферат (за обраною тематикою науково-педагогічного дослідження). <p>Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту в друкованому вигляді. Оформляється звіт за вимогами, які передбачені силабусом РПП та методичними рекомендаціями.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Не пізніше, ніж через два тижні після завершення виробничої (педагогічної) практики студенти звітують перед кафедрою хімії середовища та хімічної освіти. Підсумковий контроль – участь у підсумковій конференції, захист звіту практики.</p> <p>Мета підсумкової конференції – проаналізувати й узагальнити результати виробничої (педагогічної) практики, відмітити успіхи та недоліки у її підготовці та проведенні. Під час підсумкової конференції проводиться виставка зразків кращої документації, наочних посібників, виготовлених студентами, стіннівок тощо. За підсумками педагогічної практики студентам виставляється залік в індивідуальний навчальний план (залікову книжку).</p>
<p>7. Політика практики</p>	

Проходження виробничої (педагогічної) практики є обов'язковою формою навчальної роботи. Відвідування бази практики є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин завдання практики можуть виконуватися в онлайн форматі за погодженням з керівником.

Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з Університету.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

Індивідуальним завданням практики є підготовка портфоліо практики (слайд шоу, відеопрезентація).

Звітна документація з практики, яка здається із порушенням термінів без поважних причин, оцінюється на нижчу оцінку.

Результати складання заліків з практики вносяться в залікову відомість, в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента за підписом керівника-методиста від кафедри хімії середовища та хімічної освіти та враховуються стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

Підсумки виробничої (педагогічної) практики обговорюються на засіданні кафедри та заслуховуються вченою радою Факультету не менше одного разу протягом навчального року.

Академічна доброчесність: у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент(ка), повинні дотримуватися [«Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/) та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності.

8. Рекомендована література

Нормативно-правові джерела

1. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.help/law/651-XIV/>.
3. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>
4. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 року № 545. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>
5. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель із початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>
6. Положення про навчальні кабінети загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МОН України від 20.07.2004 № 601). Режим доступу: <https://cutt.ly/Yv93QNN>
7. НАКАЗ МОН «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій» [Наказ №574 від 29.04.2020 р.](#)

8. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання Наказ МОН № 1093 від 02.08.2024 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92715
9. НУШ: ресурсний центр. Оцінювання обов'язкових результатів навчання за новим Державним стандартом базової середньої освіти – 2023. – [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://nushub.org.ua/news/oczinyuvannya-obovyazkovykh-rezultativ-navchannyaza-novym-derzhavnym-standartom-bazovoyi-serednoyi-osvity/>

Нормативні документи

Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

10. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. URL: <http://surl.li/eonvn>
11. Освітній процес Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://efund.pnu.edu.ua/3-1-osvitnij-protses/>
12. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. URL: <http://surl.li/dztjc>
13. Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. URL: <http://surl.li/evnhu>
14. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2022. URL: <http://surl.li/emojt>
15. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2025. URL: <https://surl.li/nnbjds>
16. Положення про організацію та проведення практики здобувачів у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Базова література

17. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
18. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiiprostir.pdf?fbclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlepbBQUXX47kRw_Z8Qc
19. Наскрізна педагогічна практика: навчально-методичний посібник: вид. 3-тє доп. і перероб. / за наук. ред. А.А. Сбруєвої. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2019. 336 с.
20. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / за заг. ред. Н. Сорокіної, А. Артюхова, І. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
21. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. К.: «Академвидав», 2012.-352 с.
22. Іванченко П.О. Організація педагогічної практики та її роль у системі підготовки вчителів хімії. Методичний посібник / П.О. Іванченко, А. В. Трекова. Одеса :ОНУ, 2013.-47 с.
23. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. Для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. - К. : НТУ, 2017. - 172 с.
24. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
25. Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. Шкільний учитель нового покоління: практич. посіб. Київ: Київський університет імені БорисаГрінченка, 2019. 208 с.
26. Галузяк В.М., Холковська І.Л. Діагностичний інструментарій класного керівника. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2018. 288 с.
27. Дрозд О.В. Методика виховної роботи в ситуаціях шкільного життя: навч.-метод. посіб.

Миколаїв: СПД Румянцева Г.В., 2021. 112 с.

28. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Методи і технології педагогічної діагностики: навч.-метод. посіб. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 274 с.
29. Методика виховної роботи та основи педагогічної майстерності : навч.-метод. посіб. / укл.: Н.А. Несторук, Л.В. Кокоріна. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2021. 208 с.
30. Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. Шкільний учитель нового покоління: практик. посіб. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. 208 с.
31. Рашковська І.В., Щербан Т.Д. Методики вивчення особистості учня: навч.-метод. посіб. Мукачево: МДУ, 2019. 204 с.
32. Куленко О.А. Шляхи формування комунікативної компетентності школярів у процесі навчання хімії / О.А. Куленко // Сучасні досягнення природничих наук : зб. наук. праць Всеукр. науково-практик. конф. молодих учених, м. Полтава 29 – 30 квітня 2020 р., Полтава, 2020. – С. 124 – 128.
33. Васильєва М.П. Методичні рекомендації і матеріали з педагогічної практики у вищих навчальних закладах. Харків : ХДАК, 2016. 37 с
34. Педагогічна практика (виробнича): методичні рекомендації для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Середня освіта (біологія та здоров'я людини, хімія),(хімія, біологія та здоров'я людини) / А. В. Степанюк, Н. Й. Міщук, Г. Я. Жирська [та ін.]. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 60 с.

Додаткова література

35. Модельна навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О. В.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 27.12.2023 № 1575).
36. Модельна навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Лашевська Г. А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001).
37. Навчальні програми для 10-11 класів. – URL: <https://surl.li/pgrbse>
38. Навчальні програми з позашкільної освіти науково-технічного напрямку / за ред. Биковського Т.В., Шкури Г. А. Київ : УДЦПО, 2014. – В. 1. – 263 с.
39. Хімія: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти / Л.Я. Мідак, О.В. Кузишин, Ю.Д. Пахомов, Х.В. Буждиган. – Тернопіль: Астон, 2024. – 192 с.
40. Хімія: підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти / О.В. Григорович, О.Ю. Недоруб. – Харків : Видавництво «Ранок», 2024. – 208 с.
41. Хімія: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / Л.Я. Мідак, О.В. Кузишин, Ю.Д. Пахомов, Х.В. Буждиган. – Тернопіль: Астон, 2025. – 272 с.
42. Хімія: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / О.В. Григорович, О.Ю. Недоруб. – Харків : Видавництво «Ранок», 2025. – 320 с.
43. Midak L., Kuzyshyn O., Baziuk L. Specifics of visualization of study material with augmented reality while studying natural sciences // Open educational e-environment of modern University, special edition. – 2019. – P. 192-201.
44. Interactive platform Wordwall within the New Ukrainian School's chemistry lessons / L. Ya. Midak, K.V. Buzhdyhan, O.V. Kuzyshyn, Ju.D. Pahomov, I.V. Kravets // Proceedings of the 12th Workshop on Cloud Technologies in Education (CTE 2024) co-located with 6th International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2025), KryvyiRih, Ukraine, May 12, 2025. – <https://ceur-ws.org/Vol-4043>. – P. 174-187.
45. Visualizing the school organic chemistry course with augmented reality/ L. Midak, Ju. Pahomov, O. Kuzyshyn, V. Lutsyshyn, I. Kravets, Kh. Buzhdyhan and L. Baziuk// Journal of Physics: Conference Series. – 2022.- 2288 – P. 1 9. doi:10.1088/1742-6596/2288/1/012017.
46. Augmented reality as a part of STEM lessons/ L. Midak, I. Kravets, O. Kuzyshyn, L. Baziuk, Kh. Buzhdyhan, Ju. Pahomov // Journal of Physics: Conference Series. – 2021.- 1946 - P. 1 12. doi: 10.1088/1742-6596/1946/1/012009.
47. Augmented Reality Technology within Studying Natural Subjects in Primary School / L. Midak, I. Kravets, O. Kuzyshyn, Ju. Pahomov, V. Lutsyshyn// Proceedings of the 2nd International Workshop on Augmented Reality in Education, Kryvyi Rih, Ukraine, March 22,

2019. – Р. 251-261.

48. Мідак Л. Особливості використання візуалізації зображень у процесі навчання майбутніх учителів хімії за технологією доповненої реальності / Л. Мідак, І. Кравець, Л. Базюк, Х. Буждиган // Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід: монографія. – Івано-Франківськ: НАІР, 2019. – С.327-336.
49. Мідак Л., Кузишин О., Пахомов Ю., Буждиган Х. Хімія: робочий зошит. 7 клас / Л.Я. Мідак, О.В. Кузишин, Ю.Д. Пахомов, Х.В. Буждиган. – Тернопіль: Астон, 2024. – 80 с. ISBN 978-966-308-944-7
50. Мідак Л., Кузишин О., Пахомов Ю., Буждиган Х. Хімія: робочий зошит. 8 клас / Л.Я. Мідак, О.В. Кузишин, Ю.Д. Пахомов, Х.В. Буждиган. – Тернопіль: Астон, 2025. – 80 с. ISBN 978-966-308-973-7.
51. Лук'янова Ю.С. Питання індивідуалізації підготовки майбутніх педагогів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2014. Вип. 3 8.-С. 223-228.
52. Батьки та школа: Як запобігти непорозумінням і конфліктам / Упоряд.: В. О. Маренич. Харків: Видавнича група Основа, 2020. 144 с.
53. Клас без провини: інструменти для розв'язання конфліктів і сприяння розвитку міжособистісного інтелекту / Упоряд.: Сура Гарт, Вікторія Кіндл Годсон. Харків: Видавнича група Основа, 2020. 256 с.
54. Класному керівнику: як оцінити ефективність виховної роботи / упоряд.: Л. Шелестова, Н.Чиренко. К.: Шк. світ, 2010.120 с.
55. Аналіз уроку / Упоряд. Н. Мурашко. Київ : Шкільний Світ, 2008. 128 с.
56. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник ; Вид. 3- є, переробл. і доповн. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.

Електронні ресурси:

57. <http://www.mon.gov.ua/> — Міністерство освіти і науки України
58. <http://metodportal.net/> — Методичний портал
59. Освітній портал «Педагогічна преса»: <https://pedpresa.ua/>
60. Український освітній портал: <https://teacher.in.ua/>
61. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua>
62. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
63. Освіта.уа. Методичні матеріали URL: https://osvita.ua/school/lessons_summary/
64. Педагогічна преса. URL: <http://pedpresa.com.ua>.
65. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua/>.
66. Українська педагогіка. URL: <http://ukped.com/>
67. Освітня платформа «Освіторія». URL : <http://osvitoria.org/>
68. Освітній проєкт «На Урок»: <https://naurok.com.ua>
69. Веб-ресурс «Нова українська школа»: <https://nus.org.ua/>
70. Освітні програми. *Міністерство освіти і науки України*: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
71. Державні стандарти. *Міністерство освіти і науки України*: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
72. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році. Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/95201/
73. PHET Лабораторні роботи з хімії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://phet.colorado.edu/uk/simulations/category/chemistry>
74. <https://pidruchnyk.com.ua/>
75. <https://pidruchnyk.com.ua/7klas/himija7/>
76. <https://pidruchnyk.com.ua/8klas/himija8/>
77. <https://pidruchnyk.com.ua/9klas/himija9/>
78. <https://pidruchnyk.com.ua/10klas/himija10/>

79. <https://pidruchnyk.com.ua/11klas/himija11/>
80. <https://aston.te.ua/pidruchnyky/konkurs-pidruchnykiv-dlia-7-klasu-2024-rik-/khimiia-7-klas/>
81. <https://aston.te.ua/metodychna-pidtrymka/8-klas/khimiia/>
82. <https://molview.org/>
83. <https://kahoot.it/>
84. <https://wayground.com/?lng=en>
85. <https://quizlet.com/>
86. <https://uk.khanacademy.org/>
87. <https://ed.ted.com/>
88. <https://www.classtime.com/uk>

Викладачі _____ Мідак Лілія Ярославівна
_____ Кузишин Ольга Василівна